

Motion av Jan Jönsson (L) om fler biståndsbedömda trygghetsboenden för äldre

Alla har rätt till en bra ålderdom. Fram till år 2040 förväntas antalet personer över 80 år i Stockholm fördubblas. Det ställer växande krav på äldreomsorgen. Stadens kapacitet att erbjuda moderna och ändamålsenliga bostäder till äldre behöver öka. Stockholm ska visa äldre som behöver hjälp respekt för deras behov, livsval och intressen.

Idag bor många äldre, som kanske hade haft nytta av ett mellanboende, kvar i hemmet väldigt länge. Det finns forskning från Äldrecentrum som visar att äldre som får flytta i tid till ett mellanboende får ett friskare åldrande och behöver flytta senare till vård- och omsorgsboende än äldre som istället blir kvar i det ordinära boendet med mer hemtjänst. Mellanboenden kommer i olika former, biståndsbedömda och icke-biståndsbedömda. Det biståndsbedömda mellanboende, eller trygghetsboende, som finns i Stockholm idag är servicehus. Där får alltför få plats, och fastigheterna lever på lånad tid.

Trygghetsboenden är även möjligt som icke-biståndsbedömd boendeform. Dessa har dock i Stockholm inte riktigt fått den effekt som man hoppades på. Boendena har förvisso varit tillgängliga rent fysiskt, vilket är bra eftersom många äldre bor i ordinära boenden som är otillgängliga, t.ex. tre trappor upp utan hiss. De har dock saknat den service- och omsorgsnivå som behövs för ett friskare åldrande.

Det finns även äldre som lever i utsatthet och hamnar mellan stolarna, då de inte klarar av att bo i ett seniorboende på egen hand men inte bedöms ha tillräckligt omsorgsbehov för ett vård- och omsorgsboende. Inte minst för deras skull måste vi skapa fler boendeanternativ mellan ordinarie boende och heldygnsomsorg, såsom biståndsbedömda trygghetsboenden. Det borde vara en rättighet för människor från 85 år att erbjudas möjlighet till ett trygghetsboende.

Liberalerna har länge drivit frågan om äldres rätt till ett tryggt och anpassat boende, dels som en grundläggande trygghetsfråga inför åldrandet, och dels som en hälsofrämjande åtgärd som på sikt gynnar samhället som helhet. Under den gångna mandatperioden såg vi till att servicehusen värnades som boendeform. Men de kvarvarande lokalerna har stort renoveringsbehov och det är hög tid att ta initiativ till framtidens äldreboenden. Det finns ett stort intresse från privata aktörer att vara med och utveckla framtidens äldreomsorg, ett intresse som inte kan tillgodoses fullt ut inom dagens boendeformer, eftersom det är lämpligt att staden reserverar en del av framtidens utbyggnad av vård- och omsorgsboenden för egen regi.

På nationell nivå har man konstaterat att det saknas en bra form av mellanboende och man har därför skrivit in i socialtjänstlagen att kommunerna kan tillhandahålla biståndsbedömda trygghetsboenden, som är till för äldre som behöver bo i ett boende med ett visst mått av omsorg närvarande, men utan behov av heldygnsoomsorg. Detta är vad stadens servicehus har erbjudit, men trots Liberalernas räddningsinsatser är dessa generellt i dåligt skick och det finns behov för fler platser av god kvalitet.

Biståndsbedömda trygghetsboenden är den boendeform som sannolikt efterliknar de befintliga servicehusen i störst utsträckning, men det behövs politisk vilja och möjlighet att låta privata aktörer etablera sig i moderna lokaler under ett tydligt juridiskt ramverk. Vi anser att Stockholm bör utreda ett LOV-system för att möjliggöra för privata aktörer att etablera sig.

Då de skärpta riktlinjerna för biståndsbedömning som genomförts inte fått avsedd effekt för platser på äldreboende för gruppen 85+, trots att detta var syftet, behöver även riktlinjerna ses över.

Med anledning av detta föreslår jag att kommunfullmäktige beslutar:

1. att Kommunstyrelsen, Äldrenämnden och Stadsdelsnämnderna ges i uppdrag att ta fram en marknadsanalys och behovsbedömning inför en framtida utbyggnad av biståndsbedömda trygghetsboenden.
2. att utreda ett LOV-system för att möjliggöra privata aktörer att etablera sig och erbjuda biståndsbedömda trygghetsboenden för äldre.
3. att riktlinjerna för biståndsbedömning i syfte att bevilja trygghetsboende som insats ses över med särskilt fokus på gruppen äldre 85+.

Stockholm 16 oktober 2023

Jan Jönsson (L)